

ISSN 1986-2709

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ

ΧΛΩΡΑΚΑΣ

Τύπος, εκδότης, ιδιοκτήτης και συντάκτης περι τα γεγονότα και ζητήματα, Κυριάκος Τσατακούδης

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2023

ΧΛΩΡΑΚΙΩΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Κάτοικοι χωριού Χλώρακας

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Μετα την λήξη του Β Παγκοσμίου πολέμου οι Άγγλοι δεν έδωσαν την αυτοδιάθεση που υπεσχέθησαν στον λαό της Κύπρου, η καταπίεση συνεχίστηκε, έτσι με αρχηγό την Εθναρχία υπο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', ξεκίνησε ο ένοπλος αγώνας της ΕΟΚΑ ο οποίος άρχισε από τις ακτές της Χλώρακας με την αποβίβαση του στρατιωτικού αρχηγού Διγενή στην ακτή της Αλυκής, και την εκφόρτωση του πρώτου οπλισμού που χρησιμοποιήθηκε για τον σκοπό αυτό, στην ακτή «Βρέξη».

Σύσσωμος όλος σχεδόν ο πληθυσμός της κοινότητας έλαβε μέρος, ή βοήθησε ώστε να επιτύχει ο αγώνας ο οποίος διήρκησε 4 έτη, και μετά την επιτυχή του έκβαση επέφερε τις Συμφωνίες της Ζυρίχης.

Εκτος απο τους απλούς κατοίκους που όλοι ανεξαιρέτως βοήθησαν με τον τρόπο τους είτε παρέχοντας τρόφιμα ή κάλυψη, είτε απλώς υποστηρίζοντας τον αγώνα, πολλοί ξεχώρισαν για τη μεγάλη τους προσφορά, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο.

Προσαγωγή Αγωνιστών σε δικαστήριο

Αυτοί που ξεχώρισαν, που συνελήφθησαν ή βασανίστηκαν ή καταδικασμένοι βγήκαν αντάρτες, είναι γραμμένοι κατά αλφαβητική σειρά στο επίσημο μητρώο της Κυπριακής Κυβέρνησης ως εξής:

Αγησιλάου Νικόλαος, Αζίνα Αντιγόνη (Π/Κλεοβούλου), Αζίνα Θεοδούλα (Πενταρά), Εύζωνα Παναγιώτα Ν, Αζίνας Ανδρέας Ανδρούτσος, Αζίνας Γιώρκος, Αζίνας Ιωάννης, Αζίνας Νικόλαος Χ, Αζίνας Χαράλαμπος, Ανδρέου Χαράλαμπος (Αγγλογάλλος), Ανδρέου Μαρούλλα

Αγγλογάλλου, Αντωνίου Ανδρέας Π, Άσπρος Γεώργιος, Βέργας Γεώργιος, Βέργα Αναστασία Λιασίδου, Γέρος Νίκος, Γεωργίου Χαράλαμπος, Γεωργίου Χρυσάνθος, Εύζωνας Ανδρέας, Εύζωνας Χριστάκης Ν, Ευσταθίου Παναγιώτης (Σπόντας), Ζηνιέρης Δημήτρης, Θουκυδίδης Γιαννάκης, Κυριάκου Χρυσάνθος (Κόμματος), Κ/Ντίνου Μιχαήλ, Λεωνίδα Γεώργιος Χριστοδούλου (ή Γιωρκούν), Λεωνίδα Κώστας (αργότερα Π/Κώστας), Λεωνίδα Νικόλας Λουρικός, Λεωνίδα Χαράλαμπος Μαύρος, Λεωνίδα Ανδρέας Κώστα (αργότερα Π/Ανδρέας Π/Κώστα), Λεωνίδα Γεώργιος Κώστα (αργότερα Κόκος Π/Κώστας), Λιασίδης Γεώργιος Ιωάννου, Λιασίδης Κώστας Ιωάννου, Μαυρονικόλας Ανδρέας Γεωργίου, Μαυρονικόλας Αντώνης Χ' Ευσταθίου, Μαυρονικόλας Κυριάκος Γ, Μαυρονικόλας Νικόλας Γ, Μαυρονικόλας Νίκος Χαρ, Μενελάου Ανδρέας Κουρούσιης, Μιχαήλ Ζαχαρίας, Π/Αντώνης Ιωάννου (Λιασίδης), Π/Αντωνίου Ανδρέας, Π/Αντωνίου Μιχαλάκης, Π/Αντωνίου Χαράλαμπος (αργότερα Π/Χαμπής), Π/Ευαγόρου Κυριάκος, Π/Ευαγόρου Μαρία Π/Κλεοβούλου, Π/Κλεοβούλου Αφρούλλα, Π/Κλεοβούλου Γεώργιος, Π/Κλεοβούλου Χαράλαμπος Γ, Παφίτης Χρυσάνθος, Πενταρά Αναστασία (Αζίνα) Χαράλαμπος, Πενταράς Χαράλαμπος, Πενταρά Βρυώνα Χρ, Πενταρά Γρηγορία (Γληροού) Κ, Πενταρά Γεώργιος Ν, Πενταράς Κώστας, Πενταράς Νικόλας Κ, Πενταράς Χριστόδουλος Ν, Σπύρου Ανδρέας, Σπυρου Γεωργιος., Σπυρου Δημητρης Γ., Ταπακουδης Γεωργιος, Ταπακουδης Νικολαος, Τουμπας Σταυρος Ν, Χαράλαμπος Ανδρέας Χ, Χαράλέμπος Γεώργιος Χ, Χαράλαμπος Ελένη Δημοσθένους, Χ'Αντώνη Λεωνίδας, Χλωρακιώτης Νικόλαος, Χλωρακιώτης Σταύρος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΡΟΥΣΙΗΣ

Ο Ανδρέας Κουρούσιης γεννήθηκε στη Χλώρακα και ήταν αγωνιστής της ΕΟΚΑ το 1955-1959.

Ήταν μόλις 13 χρονών όταν εντάχθηκε στην οργάνωση, αφού μυήθηκε από τον ομαδάρχη της ΕΟΚΑ στη Χλώρακα, Μιχαλάκη Παπαντωνίου. Αναλάμβανε την ρίψη

φυλλαδίων της οργάνωσης, την μεταφορά επιστολών, καθώς επίσης άλλες αποστολές. Ομαδάρχες του στη Χλώρακα ήταν επίσης ο Κώστας Πενταράς και ο Γιώργος Λιασιδής. Με τον Κώστα Πενταρά οργάνωσαν και εκπαίδευσαν το 1962-1963 λόχο εθελοντών.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΖΙΝΑΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Ο Ανδρέας Αζίνας άλλως Ανδρούτσος, ήταν εκ των πρώτων μυηθέντων στην ΕΟΚΑ. Ήταν ο σύνδεσμος Μακαρίου - Γρίβα και της ομάδας της Χλώρακας. Υπεύθυνος σε ομάδες στήριξης (εισαγωγή οπλισμού) στην Κύπρο και στην Ελλάδα. Είχε τα ψευδώνυμα Τριπτόλεμος και Μενέλαος. Μια απο τις σημαντικότερες προσωπικότητες της περιόδου του αγώνα και γενικότερα της σύγχρονης ιστορίας. Σπούδασε γεωπόνος με υποτροφία στην Αγγλία και επιστρέφοντας το 1949 αναμιγνύεται στην ΠΕΚ, και εργάζεται για την εκλογή του Μακαρίου στον Αρχιεπισκοπικό θρόνο.

Το 1952 μυείται στην ΕΟΚΑ απο τους αδελφούς Λοιζίδη. Ήταν ο σύνδεσμος μεταξύ ΕΟΚΑ και Μακαρίου - Εθναρχίας. Γυρνούσε ανά την Κύπρο με σκοπό να εντοπίζει γνήσιους πατριώτες και να τους μεί στην ΕΟΚΑ. Ένας εξ αυτών ήταν ο Γρηγόρης Αυξεντίου. Διορίστηκε απο τον Μακάριο ως γραμματέας της ΠΕΚ ώστε να έχει την ευχέρεια να ταξιδεύει σε όλη την Κύπρο και στο εξωτερικό χωρίς να κινεί υποψίες. Διηύθυνε τον αγώνα στο εξωτερικό μέχρι τέλους, και υποστηρίζει ότι ο κατάπλους του πλοιαρίου "Άγιος Γεώργιος" στη Χλώρακα προδόθηκε απο οπαδούς του Γρίβα στην Αθήνα οι οποίοι ήσαν επιφορτισμένοι να σχεδιάζουν την αποστολή οπλισμού στο νησί, και όταν το έμαθε ο Μακάριος τους απέπεμψε και έστειλε τον ίδιο για να αποστέλλει τα οπλα. Μετά την ανακήρυξη της Δημοκρατίας διορίζεται από τον Μακάριο ως υφυπουργός Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Αργότερα τον ίδιο χρόνο αναλαμβάνει την διοίκηση του Συνεργατικού κινήματος, και διορίζεται διοικητής

Συνεργατικής ανάπτυξης θέση την οποία κατείχε μέχρι το 1980.

Από αυτή τη θέση προωθεί τα συμφέροντα των Αγροτών σε μεγάλο βαθμό καταχτώντας το κίνημα σε οικονομικό κολοσσό ενώ ο ίδιος αποκτά τεράστια πολιτική δύναμη, σε σημείο να είναι ο 2^{ος} τη τάξη ισχυρότερος άνδρας στην Κύπρο. Από αυτή του τη θέση βοηθεί αρκετούς συγχωριανούς μας είτε διορίζοντας τους στον Συνεργατισμό, είτε σε άλλες Κυβερνητικές δουλειές

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΥΖΩΝΑΣ

Ο Ανδρέας Εύζωνας γεννήθηκε στην Πάφο το 1940. Μετά τις γυμνασιακές του σπουδές εργάστηκε για δύο χρόνια δημόσιος υπάλληλος και στη συνέχεια πήγε στην Αθήνα όπου σπούδασε Νομικά στο πανεπιστήμιο Αθηνών.

Κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ 55 -59 υπηρέτησε στις τάξεις της οργάνωσης με το ψευδώνυμο "Μάνος". Το 1958 συνελήφθη από τους Άγγλους και υπέστη φρικτά βασανιστήρια. Για δύο μήνες αγνοείτο η τύχη του.

Το 1961 αναχώρησε στην Αθήνα για σπουδές στη Νομική Σχολή. Διέκοψε τις σπουδές του το 1963, όταν άρχισε η τουρκοκυπριακή ανταρσία, εγκατέλειψε το πανεπιστήμιο και ήλθε στη Κύπρο όπου υπηρέτησε στα φυλάκια αντιπαράταξης. Στη συνέχεια επέστρεψε στις σπουδές του ενώ παράλληλα εκπαιδεύτηκε στη στρατιωτική τέχνη σε διάφορα στρατόπεδα της Ελλάδας. Το καλοκαίρι του 1964 εγκατέλειψε και πάλι το πανεπιστήμιο και ήλθε στη Κύπρο μαζί με την Ελληνική Μεραρχία την οποία συνόδευε ο στρατηγός Γεώργιος Γρίβας - ΔΙΓΕΝΗΣ. Κατά

την παραμονή του στη Κύπρο υπηρέτησε σαν εκπαιδευτής στην εθελοντική εθνοφρουρά και ακολούθως επέστρεψε πίσω στην Αθήνα όπου περάτωσε τις πανεπιστημιακές του σπουδές και πήρε το πτυχίο Νομικής. Μετά την άφιξη του στη Κύπρο υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία.

Από το 1967 ασκεί το δικηγορικό επάγγελμα στη Πάφο. Μαζί με άλλους συναγωνιστές του ίδρυσαν το 1968 το Σύνδεσμο Αγωνιστών Πάφου του οποίου διετέλεσε Επαρχιακός οργανωτικός Γραμματέας στα επόμενα τρία χρόνια. Ήταν ο πρωτεργάτης της οργάνωσης του Ενιαίου κόμματος στη Πάφο και υπήρξε επαρχιακός γραμματέας του για έξι συνεχή χρόνια και μέλος πολλών σωματείων και οργανώσεων. Ήταν βασικό ιδρυτικό στέλεχος του Δημοκρατικού Συναγερμού το 1976 και ο επαρχιακός γραμματέας του κόμματος για δέκα συνεχή χρόνια μέχρι το 1986. Υπήρξε μέλος της πολιτικής επιτροπής και του Ανωτάτου Συμβουλίου του κόμματος υπό τη σημαία του οποίου κατήλθε ως υποψήφιος βουλευτής Πάφου κατά τις βουλευτικές εκλογές του 1981 και 1985. Διετέλεσε μέλος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συμβουλίου για 14 χρόνια και μέλος του Νομικού Συμβουλίου. Διετέλεσε επίσης Πρόεδρος της Αρχής Αδειών για 6 χρόνια.

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Γεννήθηκε το 1937 και απεβίωσε το 1994, ήταν αδελφός των επίσης αγωνιστών Κυριάκου Μαυρονικόλα και Νικόλα Μαυρονικόλα.

Πολιτικός κρατούμενος, συνελήφθη από τους πρώτους με την κατηγορία ότι ήταν υπεύθυνος μαθητικής ομάδας της

ΕΟΚΑ στο Ελληνικό Κολλέγιο Πάφου και παρέμεινε κρατούμενος πέραν των 3 ετών.

Κατά την διάρκεια της φυλακίσεως του συμμετείχε σε ομαδική απεργία πείνας των κρατουμένων.

Υπήρξε για ένα διάστημα συγκρατούμενος του γνωστού κριτικού κινηματογράφου Νίνου Φενέκ-Μικελίδη

Απελύθη με την αμνηστία που εδόθη σε όλους τους κρατούμενους και πολιτικούς καταδίκους με την λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Μετά το πέρας του αγώνα μετακόμισε στην Ελλάδα όπου και έζησε και εργάστηκε ως το θάνατό του ως καθηγητής Αγγλικών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Λ. ΧΡ. ΣΙΑΜΜΑΣ ή ΓΙΩΡΚΟΥΪΝ

Ο Λεωνής Χριστοδούλου Σιαμμάς και η σύζυγος του Δεσποινού Χαραλάμπους, κληροδότησαν στον γιό τους Γιώρκο άλλως Γιωρκουΐν τη καυκάλλα γύρω απο το εκκλησάκι του Αρχαγγέλου Μιχαήλ συμπερλαμβανομένου και του εξωκλήσιού. ο οποίος συνέχισε το οικογενειακό επάγγελμα, αυτό του βοσκού. Έξω από το ξωκλήσι τα καλοκαίρια έστηνε μάντρα για να χωρίζει τα ερίφια από τα πρόβατα.

Είχε τον Άγιο Αρχάγγελο για Άγιο του, και πίστευε πολύ σε αυτόν. Όταν μια φορά πίστεψε ότι συνέβη ένα θαύμα που έσωσε τη ζωή του γιου του και του ίδιου όταν κινδύνεψαν απο μια θαλασσοταραχη ενώ φάρευαν με τη βάρκα τους, δώρισε το τεμάχιο της γής με την εκκλησία στην κοινότητα της Χλώρακας, ώστε να μπορούν όλοι οι κάτοικοι να προσκυνούν και να ανάβουν το καντήλι στον θαυματουργό Άγιο.

Ο Γεώργιος Λεωνίδα επίσης έλαβε μέρος στον αγώνα για την απελευθέρωση της Κύπρου απο τους Άγγλους αποικιοκράτες. Ήταν μέλος της 1ης ομάδας της

ΕΟΚΑ. Εντάχθηκε στην οργάνωση σαν μέλος και σύνδεσμος σε ομάδες στήριξης και τροφοδοσίας των αγωνιστών, καθώς και για μεταφορά οπλισμού σε ολόκληρη την επαρχία της Πάφου. Ορκίστηκε στην οργάνωση από τον Αρχηγό Διγενή αμέσως μετά την άφιξη του στο νησί. Μαζί με τα άλλα μέλη της ομάδας του Π/Κώστα Λεωνίδα, περιπολούσαν και περίμεναν στις ακτές της Χλώρακας την άφιξη των πλοιαρίων με τα όπλα και τα πυρομαχικά από την Ελλάδα. Το πρώτο φορτίο έφτασε στην Χλώρακα με το πλοιάριο ΣΕΙΡΗΝ. Αποθηκεύτηκαν από τον Ομαδάρχη Π/Κώστα Λεωνίδα και την ομάδα του (52 μεγάλα κιβώτια), μέσα σε σπιτάκι μηχανής άντλησης νερού, στον ποταμό της ΒΡΕΞΗΣ ιδιοκτησίας του Γεώργιου Λεωνίδα. Το φορτίο αυτό μετέπειτα μεταφέρθηκε από την ομάδα σε διάφορα σημεία της περιοχής του Γιώργου και του αδελφού του Νικόλα Λεωνίδα με σκοπό την φύλαξη και συντήρηση τους μέχρι την άφιξη του Αρχηγού Γεώργιου Γρίβα. Στην μετέπειτα διανομή και παράδοση των όπλων σε άλλα μέλη της ΕΟΚΑ, σημαντική ήτο και η προσφορά των συζύγων Νικόλα και Γιώργου, της Θεκλούς και της Μαρίας, οι οποίες τα κουβαλούσαν από τα χωράφια τους στην πόλη της Πάφου (στο Κτήμα) όπου ο Νικόλας διατηρούσε μαγαζί και από το οποίο γίνεται η τελική διανομή στους διάφορους αγωνιστές.

ΓΙΩΡΚΟΣ ΠΑΠΑΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

Μέλος σε ομάδες στήριξης (σύνδεσμος, τροφοδότης και απόκρυψη ανταρτών) στη Πάφο. Μη συλληθείς. Ενώ κατασκεύαζαν χειροβομβίδες και εκρηκτικούς μηχανισμούς στο σπίτι του μαζί με άλλους, από τυχαίαν έκρηξη τραυματίστηκε αυτός, ο υιός του Χαράλαμπος και ο Γ. Χαράλαμπιδης. Στο σπίτι του ανάμεσα σε διπλούς τοίχους διατηρούσε κρησφύγετο.

Μετά το γεγονός της έκρηξης, η Αγγλική αστυνομία με Τούρκους αστυνομικούς, και υποψιασμένοι περί του κρησφυγέτου, μέτρησαν τους τοίχους για να το ανακαλύψουν. Η Μαρία (σύζυγος του Γεωργίου) όμως, μετακόμισε την κορδέλα μετρήσεως χωρίς να την δει κανένας, και έτσι οι Άγγλοι αστυνομικοί ξεγελάστηκαν. Ένας Τούρκος αστυνομικός το κατάλαβε, αλλά άγνωστο για ποιο λόγο δεν το ανάφερε, με αποτέλεσμα να μην ανακαλυφθεί το κρησφύγετο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΑΠΑΚΟΥΔΗΣ

Ο Γεώργιος Ταπακούδης ήταν Κύπριος αγωνιστής της ΕΟΚΑ κατά τον Απελευθερωτικό Αγώνα του 1955-59 εναντίον της Αγγλικής κατοχής. Γεννήθηκε στη Χλώρακα και από μικρός γαλουχήθηκε με τα ιδανικά της ελευθερίας και της πατρίδας. Από πολύ μικρός εντάχθηκε στις τάξεις της ΕΟΚΑ, και στο μικρό παρεκκλήσι του Μιχαήλ Αχαγγέλου έδωσε στο ιερό ευαγγέλιο τον όρκο της ΕΟΚΑ. Μαζί με τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη και άλλους, έλαβε μέρος στις διαδηλώσεις της δίκης των επτά που συνελήφθησαν για την εκφόρτωση του οπλισμού στα Ροδαφίνια της Χλώρακας και αφού κατάφεραν να αποσπάσουν τους κρατούμενους από τα χέρια της αστυνομίας, τους πήραν και διαδήλωσαν σ όλη την πόλη της Πάφου για αρκετή ώρα, ώσπου μετά από δυναμική επέμβαση της αστυνομίας, οι Άγγλοι ξανασυνέλαβαν τους κρατούμενους, μαζί τους όμως συνέλαβαν και ορισμένους διαδηλωτές, ανάμεσα τους και ο Γεώργιος Ταπακούδης ο οποίος δικάστηκε, καταδικάστηκε, και φυλακίστηκε για τέσσερις μήνες.

Μετά την αποφυλάκιση του συνέχισε να είναι δραστήριο μέλος της ΕΟΚΑ. Υπήρξε μέλος σε μαχητικές ομάδες κρούσεων και εκτελεστικού, και έλαβε μέρος σε πολλές

επιχειρήσεις. Ήταν πολιτικός κρατούμενος καθώς και πολιτικός κατάδικος.

Στις αρχές Μαΐου του 1956 συνελήφθηκε από τους Άγγλους δεύτερη φορά για τη δράση του και μεταφέρθηκε και κρατήθηκε στα κρατητήρια Πύλας και Κοκκινότρεμιθιάς.

Μετά το τέλος του αγώνα με την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και λόγω της δράσης του στον αγώνα, κρίθηκε και αποφασίστηκε από τη νεοσύστη κυβέρνηση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ότι έπρεπε να ενταχθεί στις τάξεις του Κυπριακού στρατού για να υπηρετήσει εκ νέου την πατρίδα. Ο ίδιος δεν ήθελε κάτι τέτοιο, αλλά τελικά επείσθη από τον πρώην Τομεάρχη της ΕΟΚΑ Τεύκρο Λοΐζου ο οποίος για να τον πείσει, του προέβαλε ως βασικό επιχείρημα ότι τον χρειάζεται η πατρίδα.

Εντάχτηκε στον Κυπριακό στρατό σαν υπαξιωματικός και υπηρέτησε για δεκαεπτά χρόνια και αφυπηρέτησαν ως υπολοχαγός.

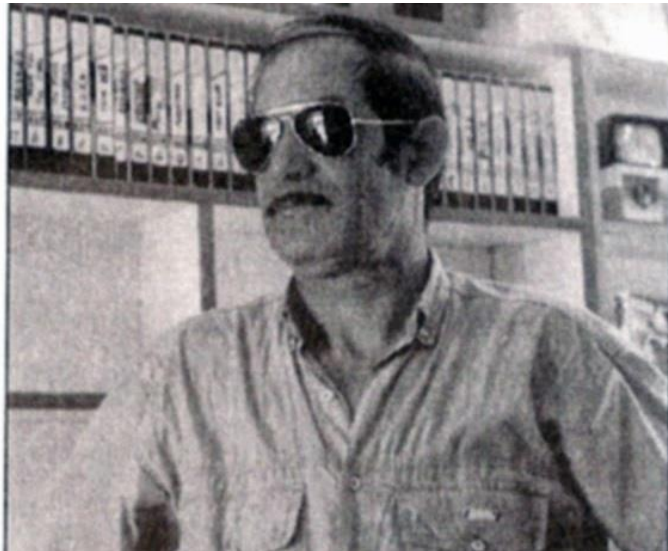

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΡΓΑΣ

Ο Γεώργιος Βέργας ήταν αγωνιστής της ΕΟΚΑ, και ήταν μέλος σε μαχητικές ομάδες κρούσεως κυρίως στη Χλώρακα, αλλά και στην πόλη της Πάφου.

Γι αυτή του τη δράση διορίστηκε σε αξιωματική θέση στην Εθνική Φρουρά από την κυβέρνηση Μακαρίου κατά τη δημιουργία της Εθνοφρουράς όταν άρχισαν οι Τουρκικές ταραχές το 1963.

Αγωνίστηκε σε πολλές μάχες εναντίον των Τούρκων. Αποστρατεύτηκε από της τάξεις του στρατού φέροντας τον βαθμό του Συνταγματάρχη.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΜΙΧΑΗΛ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Σπούδασε στην Μαρσάλειο Παιδαγωγική ακαδημία. Σπούδασε στην Φιλοσοφική σχολή Αθηνών. Δούλεψε ως δημοδιδάσκαλος για τέσσερα χρόνια. Εργάστηκε ως καθηγητής Ιστορίας στα Γυμνάσια. Έλαβε μέρος στο αγώνα της ΕΟΚΑ σαν μέλος σε μαχητικές ομάδες κρούσεως στη Χλώρακα. Με τον Χρίστο Κκέλη και άλλους αγωνιστές, έλαβε μέρος σε ενέδρες εναντίον των Άγγλων. Τιμήθηκε για την προσφορά του στον αγώνα απο την κυπριακή δημοκρατία, η οποία του απένειμε το μετάλλιο τιμής της ΕΟΚΑ. Μετα την αφυπηρέτηση του έγραψε το ιστορικό βιβλίο "Οι Παρτιζάνοι της Κύπρου" που καταπιάνεται σε αυτό με τις εμπειρίες του στον αγώνα της ΕΟΚΑ.

Επίσης έγραψε και σκηνοθέτησε φιλμάκι που αναφέρεται στον αγώνα με τίτλο «Παρτιζάνοι της Κύπρου».

ΚΥΡΙΑΚΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ

Μυήθηκε στην οργάνωση από τον αδελφό του Νικόλα και ορκίστηκε από τον ομαδάρχη Κώστα Λεωνίδα. Είχε δώσει τον όρκο από τους πρώτους αγωνιστές και προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες στην ΕΟΚΑ κατά την

διάρκειαν του Αγώνα. Υπήρξε στενός συνεργάτης του Χρ. Κκέλη, του μεγαλύτερου και πιο δραστήριου αγωνιστή της Πάφου. Ήταν κατασκευαστής βομβών που εχρησιμοποιούντο για τις ενέδρες εναντίον του Αγγλικού Στρατού.

Μια από της βόμβες του χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Πάφο πάνω σε δένδρο είχε σαν αποτέλεσμα να σκοτωθεί ένας συνταγματάρχης του Αγγλικού στρατού και πολλοί Άγγλοι στρατιώτες. Έλαβε μέρος στην εκφόρτωση του πλοιαρίου "Άγιος Γεωργιος" στις 25 Ιανουαρίου 1955.

Συνελήφθη μαζί με τα άλλα μέλη της ομάδας το βράδυ που γινόταν η εκφόρτωση.

Η σύλληψη του έγινε σε απόσταση 500 μέτρων από την ακτή μαζί με τον Μιχαλάκη Π/Αντωνίου.

Είχαν διαταχτεί από τον ομαδάρχη Κώστα Λεωνίδα (αργότερα Παπακώστα), να μεταφέρουν τρόφιμα για το πλήρωμα του καϊκιού που ήταν φυλαγμένα στο περιβόλι του Νικόλα Λεωνίδα (Λουρικού) στην περιοχή «Κούκκουρος». Μαζί με το Μιχαλάκη Παπαντωνίου, ενώ πήγαιναν προς τον Κούκκουρο, συνελήφθησαν από τους Άγγλους καθώς η περιοχή ήταν όλη περικυκλωμένη από Άγγλους στρατιώτες που από ενωρίς απέκλεισαν την περιοχή κατόπιν πληροφοριών που είχαν για την εκφόρτωση του οπλισμού.

ΚΩΣΤΑΣ ΛΕΩΝΙΔΑ

Οι περισσότεροι που τον γνώρισαν αποτίουν φόρο τιμής στον αγνό ήρωα επαναστάτη και στέκονται με δέος απέναντι στη ρομαντική ξεθωριασμένη πλέον από τον καιρό μορφή του.

Το 1915, γεννήθηκε στην Χλώρακα ο Κώστας Λεωνίδας Σιαμμάς, που σαν μεγάλωσε, γρήγορα φανερώθηκε το ανήσυχο του πνεύμα.

Ήταν έξυπνος εργατικός και τίμιος, είχε καλά προτερήματα, είχε και ένα πρώτο απ όλα, ήταν φιλόπατρις και επαναστάτης απέναντι στην κοινωνία τον κόσμο και το Θεό, ήταν απόστολος με τες σκέψεις του να κυριαρχούν και να θέλουν, ώστε να γίνεται ο κόσμος καλύτερος, ομορφότερος και πιο δίκαια καμωμένος. Από μικρός στα χωράφια και στα κοπάδια του κυρού του, έμαθε με τον δύσκολο τρόπο την αντρείουσνη.

Γεννημένος σε μια εποχή που η πατρίδα του ήταν κυριευμένη από τους Εγγλέζους κατακτητές, νιώθοντας την καταπίεση στο πετσί και στην ψυχή, δεν άντεχε την σκλαβιά, ήθελε να επαναστατήσει και να πολεμήσει ενάντια της. Ήταν έτσι που σκεφτόταν, ήταν έτσι που φαινόταν, ώστε δεν ήταν τυχαίο που ήταν πρώτα αυτόν,

ανάμεσα σε άλλους το 1954 που μύησε στον αγώνα της ΕΟΚΑ ο αρχηγός του έπους εκείνου που οδήγησε στην απελευθέρωση της Κύπρου.

Ήταν ένας τίμιος και δίκαιος αγώνας για Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα που αν και κερδήθηκε δεν έφερε το ποθούμενο αποτέλεσμα, παρά μια κουτσουρεμένη ανεξαρτησία.

Όμως δεν ήταν μάταιος, άφησε ηθικά διδάγματα, κληροδότησε παρακαταθήκες στους νεώτερους, σφυρηλάτησε το Εθνικό φρόνημα και δίδαξε το μεγαλείο του Ελληνικού ελεύθερου πνεύματος.

Οι Κύπριοι αγωνιστές παίρνοντας διδάγματα από την ιστορία των ηρώων της Αρχαίας Ελλάδας και του 1821, και με εθναρχούσα την εκκλησία της Κύπρου να τους οδηγεί, έδωσαν το άπαν των δυνάμεων και την ζωή τους γι αυτόν τον αγώνα.

Σε νεαρή ηλικία ο Κώστας Λεωνίδας μαθήτευσε ως ψάλτης στο ιεροψαλτείο του Παπάντωνη όπου έμαθε την τέχνη της ψαλτικής, τέχνη που ύστερα του εχρησίμευσε όταν κατά το τέλος του αγώνα εχρήσθη ιερέως. Το 1941 πρωτοστάτησε στην ίδρυση και επικράτηση της ΠΕΚ, ακόμα μαζί με άλλους υπήρξε ιδρυτής του Θρησκευτικού Συλλόγου της Χλώρακας.

Ήταν σύλλογοι και κατηχητικά υπό την σκέπη της εκκλησίας που εξέθρευσαν νέους αγωνιστές της Ελευθερίας, οι οποίοι πίστευαν ότι η Κύπρος δεν μπορεί να έχει άλλο μέλλον παρά μονο Ορθόδοξο και ελληνικό. Που αγωνίστηκαν κατά της βρετανικής αποικιοκρατίας δίνοντας ελπίδα και θάρρος σε άλλους καταπιεσμένους λαούς, ιδιαίτερα στις χώρες που βρίσκονταν ακόμη υπό αποικιακή διακυβέρνηση...

Ήταν το 1953, ο φοβερός σεισμός ισοπέδωσε σχεδόν όλα τα σπίτια.

Ήταν όλα καμωμένα απο πέτρα και πηλό, κτισμένα από εποχές ξεχασμένες, δεν άντεξαν το μεγάλο μένος του σεισμού, χάλασαν και ερείπια έμειναν να κείτονται στη γη. Ήταν η καταστροφή μεγάλη, ο πληθυσμός δεν είχε που να παει.

Με μπροστάρη όμως τον Παπακώστα μαζί του και ορισμένοι άλλοι, παρηγόρησαν τον κοσμο, τον βοήθησαν, τον συμβούλευσαν και τον οδήγησαν ώστε όλοι συναδελφωμένα άντεξαν και ξεπέρασαν το μεγάλο κακό που έδωκε πανω τους.

Ήταν ημέρες δύσκολες, σε όλη την Πάφο, μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα καταστράφηκαν χιλιάδες σπίτια και πολλά χωριά μετατράπηκαν σε ερείπια, ενώ σκοτώθηκαν 40 νοματοί.

Ίσως ήταν θέλημα Θεού, η ώρα που έγινε ο σεισμός ήταν πρώι, πολλοί αγρότες βρίσκονταν στις εργασίες τους, έτσι αποφεύχθηκαν μεγαλύτερες απώλειες σε ζωές.

Αμέτρητα σπίτια χάλασαν, ο κόσμος έλαβε βοήθεια και τσαντίρια, ενώ ταυτόχρονα η κυβέρνηση έκτιζε πυρετωδώς σπίτια παράγκες για να στεγαστεί ο κόσμος. Χρησιμοποιούσαν πέτρες προκατασκευασμένες από γύψο, είδος όχι στέρεο, και πολύ επικίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων.

Ήταν γι αυτό ακριβώς, που ο Παπακώστας απευθυνόμενος στην Αγγλίδα βουλευτή Μπάρμπαρα Κάλς σε επίσκεψη της στη Χλώρακα, είπε την γνωστή φράση που έμεινε μέχρι σήμερα, «μας κτίζετε σπίτια απ έξω κούκλα, και από μέσα πανούκλα», θέλοντας να τονίσει την επικινδυνότητα των υλικών, άρα θα έπρεπε να αλλάξει το δομημένο υλικό από γύψο σετσιμέντο, όπως

και εγινε, έτσι που ύστερα από αυτό χρησιμοποιούσαν για το κτίσιμο των παραγκών, τις γνωστές τσιμεντόπετρες. Το 1954 δημιουργήθηκε η πρώτη ομάδα στη Χλώρακα που αποτέλεσε τον πυρήνα της οργάνωσης της ΕΟΚΑ, με πρωτο ομαδάρχη ανα την Κυπρο, τον ίδιο. Μυήθηκε και εντάχθηκε στην οργάνωση απο τον Ανδρέα Αζίνα αρχές του 1954. Στις 5 Μαρτίου 1954 μαζί με άλλους παραλαμβάνει τον οπλισμό και τα πυρομαχικά που μετέφερε το πλοιάριο "Σειρήν" στην περιοχή "Βρέξη". Στις 10 Νοεμβρίου 1954 μαζί με άλλους δυο αγωνιστές, παραλαμβάνει τον Γεώργιο Γρίβα Διγενή στην παραθαλάσσια τοποθεσία "Αλυκή". Στις 25 του Γενάρη 1955 συλλαμβάνεται με άλλους 12 στην περιοχή "Ροδαφίνια" ενώ παραλάμβαναν οπλισμό και πυρομαχικά που μετέφερε το πλοιάριο "Άγιος Γεώργιος", και καταδικάζεται στις 6 Μαΐου 1955 σε τετραετή φυλάκιση. Αποφυλακίζεται στις 19 Μαρτίου 1958, και αμέσως χειροτονείται από τον Μητροπολίτη Κιτίου Άνθιμο διάκονος, και σε λίγες μέρες χειροτονείται πρεσβύτερος. Σαν ιερέας ανέπτυξε πλούσια Κοινωνική και θρησκευτική δραστηριότητα. Πρωτοστάτησε στην ανοικοδόμηση της εκκλησίας της "Χρυσοαιματούσης" που είχε χαλάσει στον σεισμό του 1953 με εθελοντική εργασία, και με εράνους σε όλη την Κύπρο.

Ήταν ένας από τους κύριους συντελεστές στο να μεταφερθεί νερό και ρεύμα στην κοινότητα, καθώς και στην διάνοιξη και ανακατασκευή σχεδόν όλων των δρόμων του χωριού.

Το 1961 με δικές του προσωπικές ενέργειες προς τη Ζήνα Κάνθερ, κατάφερε όπως αυτή καταστεί μεγάλη ευεργέτιδα της Χλώρακας με έργα όπως την διάνοιξη και κατασκευή του δρόμου που οδηγεί στο χώρο αποβίβασης του Διγενή, την ανέγερση του παρεκκλησιού του "Άγιου Γεωργίου" την μεταφορά του πλοιαρίου, την ανέγερση εστιατορίου, όπως και τη μεταβίβαση 33 στρεμμάτων γης, στην εκκλησία της Χλώρακας που η Ζήνα Κάνθερ είχε αγοράσει.

Το 1963 με το ξέσπασμα της Τουρκικής ανταρσίας βρίσκει τον Π/Κώστα στη πρώτη γραμμή να οργανώνει, να εκπαιδεύει και να καθοδηγεί τους νέους του χωριού πως να αποκρούσουν την Τουρκική ανταρσία. Όταν οι Τούρκοι απέκλεισαν τις κοινότητες της Χλώρακας, Κισσόνεργας και Πέγεια με φυλάκια και μπλόκα στον δρόμο που οδηγούσε στην πόλη, ο Π/Κώστας οργάνωσε ομάδες εθελοντών οι οποίοι δούλεψαν νυχθημερόν μέχρι που ανοίχτηκε καινούργιος δρόμος μέσω του χωριού Έμπα.

Τον Γενάρη του 1964 μεταβαίνει στην Αθήνα συνοδευόμενος από τους Κώστα Κ. Πενταρά, Ανδρέα Κουρούση και άλλους αγωνιστές απο την υπόλοιπη Κύπρο, και συναντούν τον Στρατηγό Γρίβα, και απαιτούν την άρση του στην κινδυνεύουσα Κύπρο για να οργανώσει την άμυνα. Το 1968 με δικές του ενέργειες και παραστάσεις προς την κυβέρνηση ανεγείρεται το υπόστεγο που στέγασε το πλοιάριο "Άγιος Γεώργιος". Κατά την διάρκεια της Ιεροσύνης του, υπήρξε Θρονικός επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεως Πάφου.

Πέθανε από σύντομη ασθένεια σε ηλικία 56 ετών στις 23/7/197. Όλοι ελπιήθηκαν διότι ήταν άνθρωπος αγαπητός και δίκαιος, προοδευτικός και φιλοπρόοδος, ήταν μπροστάρης σε όλους τους αγώνες, είχε καταστεί άτυπος αρχηγός της κοινότητας και έχαιρε εκτίμησης και σεβασμού. Ήταν ακριβώς περίπωση της βεβαίωσης όπως της ρήσης, «οι καλοί πεθαίνουν νέοι».

ΚΩΣΤΑΣ ΠΕΝΤΑΡΑΣ

Ομαδάρχης σε μαχητικές ομάδες (Κρούσεως και εκτελεστικού) στη Πάφο. Ψευδώνυμο Στράτος. Πολιτικός κρατούμενος και πολιτικός κατάδικος.

Γεννήθηκε το 1938, μέλος μεγάλης οικογένειας, έμεινε ορφανός από πατέρα σε ηλικία 5 χρονών. Φοίτησε στο Λιασιδίειο κολλέγιο ως την τρίτη τάξη Γυμνασίου, μετά την ανακήρυξη της Δημοκρατίας διορίστηκε στην ΑΗΚ όπου εργάστηκε 38 συνεχή χρόνια, μέχρι που συνταξιοδοτήθηκε.

Έλαβε μέρος εκτός από τον αγώνα ενάντια στους Άγγλους αποικιοκράτες και ενάντια στην Τουρκική ανταρσία το 1963. Υπήρξε επίσης το 1971 εκ των ιδρυτών του υπερκομματικού αθλητικού σωματίου «Ακρίτας», διατέλεσε αρχηγός του 24^{ου} Ναυτοπροσκοπικού Σώματος Κύπρου, και ήταν ενεργό δραστήριο μέλος και στέλεχος της δεξιάς παράταξης. Παντρεύτηκε το 1966 την Ανδρούλλα Μιχαήλ Ομήρου, και απέκτησαν τέσσερα παιδιά.

Από νεαρά ηλικία εντάχθηκε στην ΕΟΚΑ. Το 1955 σε ηλικία 17 ετών συνελήφθη σε αντικατοχική εκδήλωση και καταδικάστηκε σε 6 μήνες φυλακή. Το 1957 ανέλαβε ομαδάρχης της ΕΟΚΑ με το ψευδώνυμο «Στράτος», μέχρι τον Νοέμβριο του 1958. Αυτή η ομάδα είχε ενεργό δράση στα χωριά της Δυτικής περιοχής της Πάφου, δηλαδή στην Κισσόνεργα, Τάλα, Έμπα, Μεσόγη, Αναβαργός, Κονιά, Γεροσκήπου, Αχέλια, Κάτω Πάφο, και προπαντός στην πόλη της Πάφου.

Ο ίδιος ελάμβανε κυρίως μέρος σε ειδικές αποστολές με σύντροφο τον υπασπιστή του Τομεάρχη Τεύκρου Λοιζίδα Βάσο Παντέλα υπό τις οδηγίες και διαταγές του πρώτου.

Στο σπίτι του και σε τρία κρησφύγετα της Χλώρακας φιλοξενούσε και τροφοδοτούσε αντάρτες.

Το 1957 συνελήφθη για ανακρίσεις και κλείστηκε στον Αστυνομικό σταθμό Πάφου και στο στρατόπεδο Δασούδι. Επίσης το 1958 σε μεγάλο Κέρφιου κατ οίκον περιορισμού της Χλώρακας συνελήφθη και οδηγήθηκε στο περιβόητο στρατόπεδο του «Ευθύβουλου» όπου κρατήθηκε για 23 ημέρες και υπέστη φρικτά βασανιστήρια. Ακολούθως μεταφέρθηκε στα κρατητήρια της Πύλας και Μάμμαρι μέχρι τέλους του αγώνα.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ' ΑΝΤΩΝΗΣ

Ήταν μέλος της ΕΟΚΑ στις ομάδες στηριξης (συνδεσμος, τροφοδοτης και αποκτυψη αγωνιστων) στη Χλωρακα, μη συλληφθεις.

Ο Λεωνίδας Χ' Αντώνης Πηγειωτης ήταν αγωνιστής της ΕΟΚΑ, στην οποία προσέφερε πολλά αυτός και η οικογένεια του.

Από αυτή του την δράση έμεινε σαν ιστορία που την διηγούνται μέχρι σήμερα στα παιδιά, το εξής περιστατικό. Κάτω από το σπίτι του υπήρχε σπήλαιον στο οποίο φιλοξενούντο κατά καιρούς αγωνιστές που καταζητούντο από τους Εγγλεζους.

Μέσα στο σπίτι υπήρχε ένα παλιού τύπου αποχωρητήριο, που είχε απλά μια τρύπα στο δάπεδο η οποία όμως αντί για λάκκο είχε συγκοινωνία με το σπηλαιο.

Απ εκεί έδιναν το φαγητό στους αγωνιστές, και κάθε τόσο έριχναν και λίγες αφοδεύσεις για να μην υποψιάζεται τίποτα κανένας.

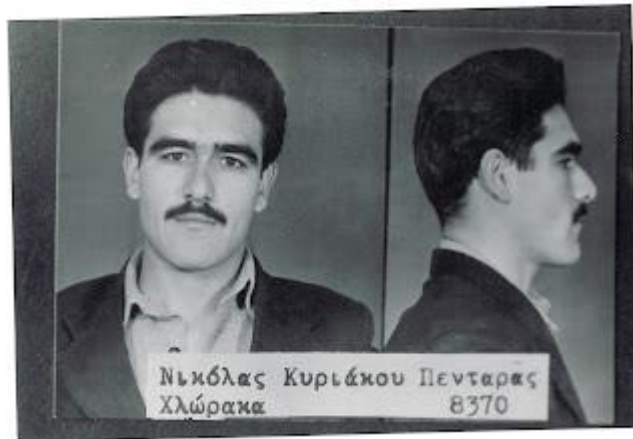
ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Μέλος της πρώτης ομάδας. Έλαβε μέρος στην παραλαβή του αρχηγού Διγενή στις 10 Νοεμβρίου 1954 και συνελήφθη με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας της

Χλωρακας κοντά στην ακτή «Ροδαφίνια» όταν ξεφόρτωναν δυναμίτιδα από το πλοιάριο «Άγιος Γεωργιος».

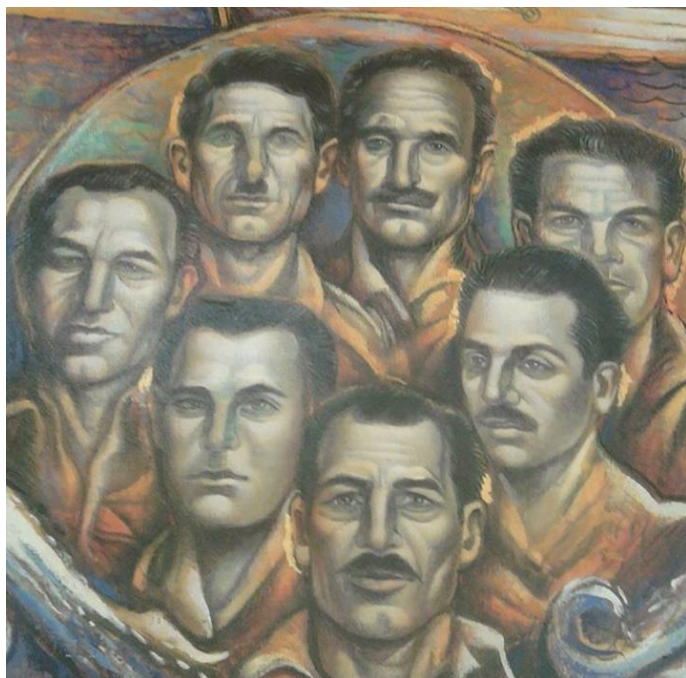
Αθωώθηκε από το Κακουργιοδικείο Πάφου. Ανελαβε ομαδάρχης στη Χλωρακα και ανέπτυξε πλούσια δράση σε όλη τη χαμηλή περιοχή της Πάφου. Συνεληφθη από τους Άγγλους και φυλακίστηκε.

Έφερε το ψευδώνυμο "Νικηταράς"

ΝΙΚΟΛΑΣ Κ. ΠΕΝΤΑΡΑΣ

Μέλος της πρώτης ομάδας της ΕΟΚΑ στη Χλώρακα, ορκίστηκε απο τον ομαδάρχη Κώστα Λεωνίδα. Συνελήφθη μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας στις 25 Ιανουαρίου 1955 κατά την εκφόρτωση των όπλων και των πυρομαχικών που μετέφερε το πλοιάριο Άγιος Γεωργιος. Δικάστηκε και καταδικάστηκε σε τριετή φυλάκιση. Μετά την αποφυλάκιση του ενεργοποιήθηκε στις ομάδες της ΕΟΚΑ στην περιοχή του χωριού Αναβαργός.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΛΕΩΝΙΔΑ ΛΟΥΡΙΚΟΣ

Η πρώτη ομάδα που αποτέλεσε τον πυρίνα της οργάνωσης.

Αυτή η ομάδα το Μαρτη του 1954 παρέλαβε τον πρώτο οπλισμό, και αργότερα στην περιοχή της Αλικης παρέλαβε τον Γρίβα Διγενή.

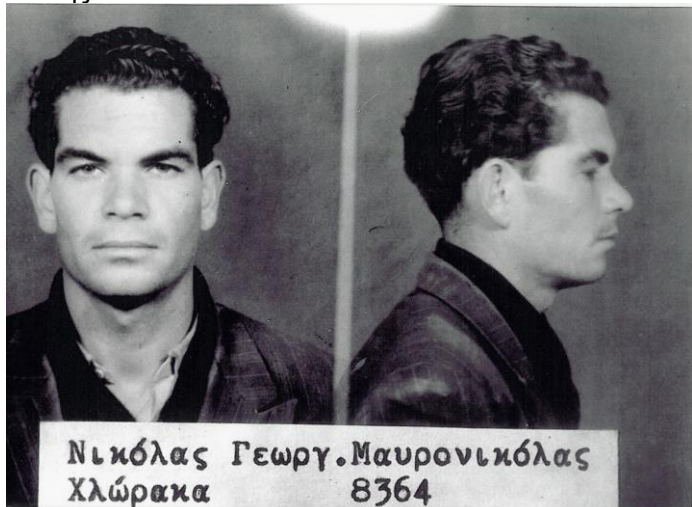
Ήταν μέλος σε ομάδες στήριξης και πολιτικός κρατούμενος.

Ορκίστηκε στην οργάνωση από τον Αρχηγό Διγενή αμέσως μετά την άφιξη του στο νησί.

Μαζί με τα άλλα μέλη της ομάδας του Π/Κώστα Λεωνίδα, περιπολούσαν και περίμεναν στις ακτές της Χλώρακας την άφιξη των πλοιαρίων με τα όπλα και τα πυρομαχικά από την Ελλάδα.

Το πρώτο φορτίο έφτασε στην Χλώρακα με το πλοιάριο ΣΕΙΡΗΝ. Αποθηκεύτηκαν μέσα σε σπιτάκι μηχανής άντλησης νερού στον ποταμό της ΒΡΕΞΗΣ ιδιοκτησίας του Γεώργιου Λεωνίδα και μετέπειτα μεταφέρθηκαν στο σπίτι του «Μούκκουρου» που ήταν στο περβόλι του Νικόλα Λεωνίδα Λουρικού, όπου εκεί αφού παρέμειναν λίγες μέρες, οι εξ Ελλάδος υπεύθυνοι κανόνισαν τον διαμοιρασμό τους στις διάφορες επαρχίες της Κύπρου και με διαταγή τους μεταφέρθηκαν με γαϊδούρια στην οικία του Νικόλα Αζίνα ώστε από εκεί να περάσουν τα διάφορα κλιμάκια να τα παραλάβουν και να τα μεταφέρουν στον τελικό τους προορισμό σε κάθε πόλη και χωριό.

Ο Νικόλας Λεωνίδας Λουρικός άνοιξε μπακάλικο στην οδό Φελάχογλου στην πόλη του Κτήματος και από εκεί περνούσαν οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ σαν πελάτες και έπαιρναν τις διαταγές τους, τον οπλισμό τους, ακόμα εκεί πολλές φορές συσκέπτονταν οι αρχηγοί της οργάνωσης. Ένας Τούρκος επικουρικός που τους υποψιάστηκε έστηνε караούλι και παρακολουθούσε ποιοι μπαϊνόβγαιναν στο μαγαζί. Όταν τον αντιλήφθηκαν εκδόθηκε διαταγή εκτέλεσης του την οποία εκτέλεσε ο ήρωας Χρίστος Κκελής.

ΝΙΚΟΛΑΣ Γ. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑΣ ΚΚΟΛΙΟΣ

Ο Νικόλας Μαυρονικόλας ήταν μέλος της Α ομάδας που αποτελούσε τον πυρήνα της οργάνωσης της ΕΟΚΑ. Αυτή η ομάδα τον Μάρτη του 1954 παρέλαβε τον πρώτο οπλισμό και αργότερα στην περιοχή «Αλική» της Χλώρακας παρέλαβε με άλλους τον αρχηγό της ΕΟΚΑ Γ. Γρίβα Διγενή.

Ορκίστηκε και εκπαιδεύτηκε από τον ίδιο το Γρίβα, και αποτέλεσε μέλος της πρώτης ανταρτικής ομάδας που οργανώθηκε στη Χλώρακα. Συνελήφθη στις 25 Ιανουαρίου μαζί με άλλα μέλη της ομάδας ενώ ξεφόρτωναν δυναμίτιδα που μετέφερε το πλοιάριο «Άγιος Γεώργιος» στην ακτή «Ροδαφίνια». Καταδικάστηκε σε τετραετή φυλάκιση και φυλακίστηκε στις 6 Μαΐου '55. Μετά την αποφυλάκιση του ανέλαβε υπεύθυνος της μαθητιώσας νεολαίας. Έφερε το ψευδώνυμο "Βλάχος". Ένα χρόνο πριν το θάνατο του κυκλοφόρησε το βιβλίο το

οποίο έγραψε με τίτλο "Η μαρτυρία μου" και το οποίο αναφέρεται στην προετοιμασία του αγώνα της ΕΟΚΑ και τη διαβίωση στις κεντρικές φυλακές.

ΝΙΚΟΛΑΣ Χ. ΑΖΙΝΑΣ

Τομεάρχης στην Πάφο.

Η πρώτη ομάδα που απετέλεσε τον πυρήνα της οργάνωσης. Αυτή η ομάδα το Πάσχα του 1954 παρέλαβε τον πρώτο οπλισμό, και αργότερα στην περιοχή της Αλικής παρέλαβε τον Γρίβα Διγενή. Φιλοξένησε στο σπίτι του τον αρχηγό Διγενή μόλις αυτός αφιχθήκε στην Κύπρο στις 10 Νοεμβρίου 1954. Είχε το ψευδώνυμο Ατλας. Υπήρξε πολιτικός κρατούμενος.

ΧΑΜΠΗΣ ΑΓΓΛΟΓΑΛΛΟΣ

Μέλος σε ομάδες στήριξης (σύνδεσμος, μεταφορά και απόκρυψη οπλισμού) στη Χλώρακα. Πολιτικός κρατούμενος.

Γεννήθηκε το 1924 και πέθανε το 1986. Παιδί από φτωχή οικογένεια ορφάνεψε σε ηλικία 9 ετών, για αυτό η μητέρα

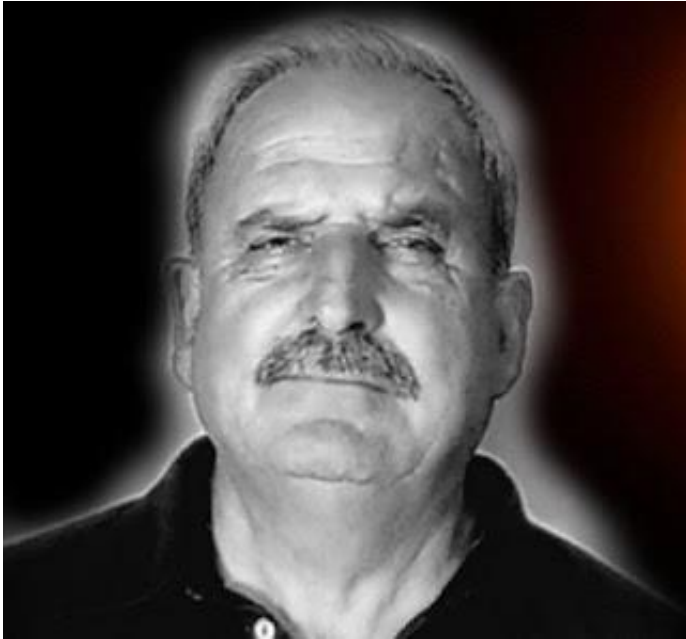
του σταμάτησε απο το σχολείο για να δουλέψει και να προσφέρει στην οικογένεια. Ήταν φιλόπατρις, γι αυτό με την έναρξη του αγώνα έδωσε αμέσως τον ιερό όρκο παρόντων του αρχηγού Διγενή, του Νικόλα Μαυρονικολα, του Ζαχαρία Γεωργίου, του Γεώργιου Ταπακουδη, του Μιχαλακη Παπαντωνίου και άλλων αγωνιστών. Ήταν παντρεμένος με 5 παιδιά. Όταν αργά τη νύχτα όλοι κοιμόνταν, σε μια κάμαρη του σπιτιού του μαζί με άλλους κάθε βράδυ κατασκεύαζαν βόμβες. Τις χρησιμοποιούσαν εναντίον των Άγγλων στρατιωτών που περνούσαν απο τη Χλωρακα με προορισμό τον Κόλπο των Κοραλλίων. Αυτό συνεχίστηκε για καιρό, ώσπου μετά απο πληροφορίες οι Άγγλοι τον συνέλαβαν μαζί με άλλους και τους οδήγησαν στα κρατητήρια. Όταν αποφυλακίστηκε, στις μετέπειτα έρευνες των Άγγλων στο σπίτι του, σαν πρώην κατάδικος, συμπεριφέρονταν σε αυτόν πολύ άσχημα, τον χτυπούσαν βάνουσα με τα όπλα τους και τον έβριζαν. Μια φορά που είχε αγκαλιά την μικρη του κόρη, οι Άγγλοι δεν τον χτύπησαν απο ευαισθησία προς το μικρό μωρό. Απο τότε όποτε οι Άγγλοι στρατιώτες τον επισκέπτονταν, έπαιρνε αγκαλιά την μικρή του κόρη, έτσι με αυτό τον τρόπο γλύτωνε το ξύλο. Άλλα του καθήκοντα στην οργάνωση ήταν να εκπαιδεύει τους νεοενταχθέντες αγωνιστές στην οργάνωση στον χειρισμό των όπλων. Επίσης μετέφερε όπλα και πυρομαχικά συνήθως μέσα σε κοφίνι καμουφλαρισμένα και σκεπασμένα συνήθως με φασόλια. Μια φορά τον σταμάτησε για έρευνα ο Τούρκος επικουρικός Αυτουλής, αλλά δεν υποψιάστηκε τίποτα και έτσι τον άφησε να φύγει. Τον επικουρικό αυτόν τον εκτέλεσε η οργάνωση ύστερα απο 2 μέρες γι αυτή του την εμμονή να ερευνά εξονυχιστικά όλους τους Ελληνοκύπριους. Ο αγωνιστής που τον σκότωσε συνελήφθηκε γι αυτό το λόγο και φυλακίστηκε.

ΧΑΜΠΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑ ΜΑΥΡΟΣ

Μελος σε ομάδες στηριξης, μη συλληφθεις. Ήταν ενεργό μέλος της ΕΟΚΑ σε όλους τους τομείς. Ένα από τα βασικά του καθήκοντα ήταν να ορκίζει και να εκπαιδεύει τα νέα μέλη της οργάνωσης. Μετά από πληροφορίες οι Άγγλοι επεδράμαν στο σπίτι του για να τον συλλάβουν. Αυτός πήδησε από το παράθυρο, και διέφυγε τη σύλληψη. Κρυβόταν στην περιοχή Κλουνοι για οκτώ μέρες, έως ότου έπαυσαν οι Άγγλοι να κάνουν έρευνες, και κατέφυγε στην περιοχή «Λουτρά Κούρτακα» στο χωριό της Λετυμπου, από όπου σε κάποια στιγμή θα τον παραλάμβαναν άλλοι αγωνιστές για να τον πάρουν στα κρησφύγετα ως αντάρτη.

Κάποια μέρα έστειλαν τον υιό του Γιωρκον μαζί με τον Κυριάκο Μαυρονικολα για να τον ειδοποιήσουν να ετοιμαστεί και να πάει σε ορισμένο σημείο, από όπου και θα παραλαμβάνετω και θα μεταφέρετω από αγωνιστές, στα κρησφύγετα. Δυστυχώς, από λάθος συνεννόηση, οι απεσταλμένοι αντί να πάνε στα λουτρά Κούρταμα, πήγαν στα λουτρά των Αγίων Αναργύρων, με αποτέλεσμα να μην τον βρούν, και το ραντεβού να μην πραγματοποιηθεί. Εν τω μεταξύ υπήρξε προδοσία, ίσως από την τουρκάλα που είχε τα λουτρά, και οι Άγγλοι επεδράμαν και τον συνέλαβαν. Κατ αρχάς τον φυλάκισαν στις κεντρικές φυλακές, και ακολούθως στο κάστρο της Κερυνιας μέχρι την μεγάλη δραπέτευση, οπότε τον μετέφεραν στα κρατητήρια Κοκκινοτρεμιθιας, ύστερα στα κρατητήρια Πυλας και αργότερα στα κρατητήρια Πηροίου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΠΑΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ

Ενώ κατασκεύαζαν χειροβομβίδες και εκρηκτικούς μηχανισμούς στο σπίτι του πατέρα του το 1958, απο τυχαία έκρηξη τραυματίστηκε ο Χαράλαμπος Παπακλεοβούλου. Μετά την έκρηξη και τον τραυματισμό του συνελήφθη και φυλακίστηκε στα μπουντρούμια του αποικιακού καθεστώτος.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Ν. ΠΕΝΤΑΡΑΣ

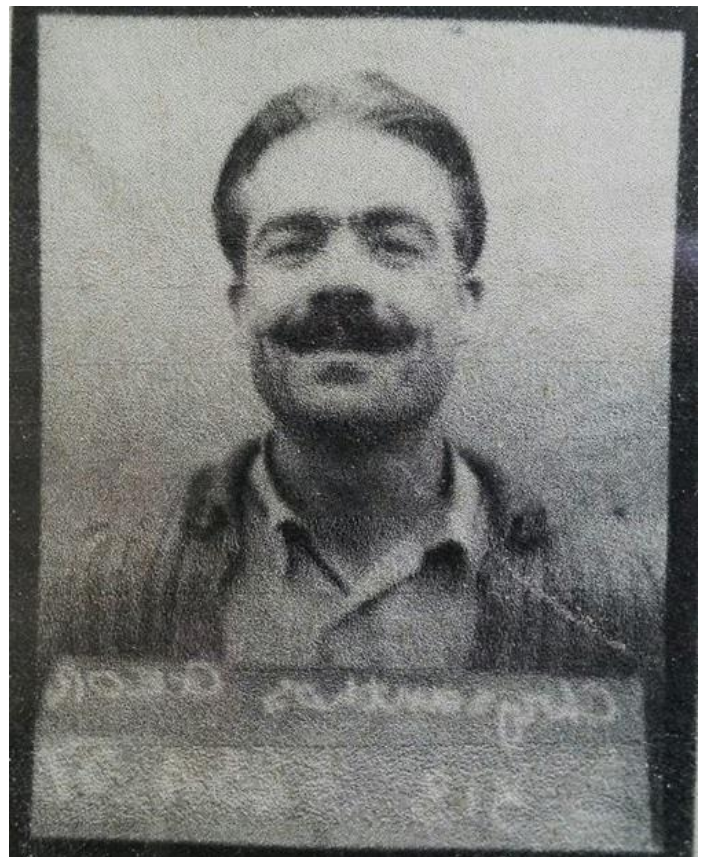
Εντάχθηκε στην πρώτη ομάδα της ΕΟΚΑ από τον Κώστα Λεωνίδα σαν υπεύθυνος για λήψη πληροφοριών μαζί με τον Διογένη Παπαδόπουλο (αργότερα Παπαδιογένη). Συνελήφθη μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας στις 25 Ιανουαρίου 1955 κατά την εκφόρτωση των όπλων και των πυρομαχικών που μετέφερε το πλοιάριο "Άγιος Γεωργιος". Δικάστηκε και καταδικάστηκε σε τετραετή φυλάκιση, ποινή που εξέτισε στις κεντρικές φυλακές στη Λευκωσία. Αποφυλακίστηκε τον Απρίλιο του 1958. Όταν δικάζονταν απο το κακουργιοδικείο στην πόλη της Πάφου και ρωτήθηκε από τον Δικαστή τι έχει να πει πριν την επιβολή της ποινής, αυτός είπε: «Ζητώ από το δικαστήριο όπως μη με κρίνει ως κοινό εγκληματία, διότι ότι έπραξα το έπραξα από αγάπη προς την Ελευθερία. Πιστεύω ότι κατά τον εικοστό αιώνα οι λάτρες της Ελευθερίας δεν πρέπει να τιμωρούνται αλλά να βραβεύονται». Η δήλωσή του αυτή μεταδόθηκε και από το ραδιόφωνο τουBBC.

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ Ν. ΕΥΖΩΝΑΣ

Ο Χριστάκης Ευζωνας ορκίστηκε στην ΕΟΚΑ από τον ομαδάρχη Κώστα Λεωνίδα αργότερα Παπακώστα μετά την άφιξη του Διογένη στη Χλώρακα. Έλαβε μέρος στην εκφόρτωση του πλοιαρίου "Άγιος Γεωργιος" στην ακτή "Ροδαφίνια" στις 25 Ιανουαρίου 1955.

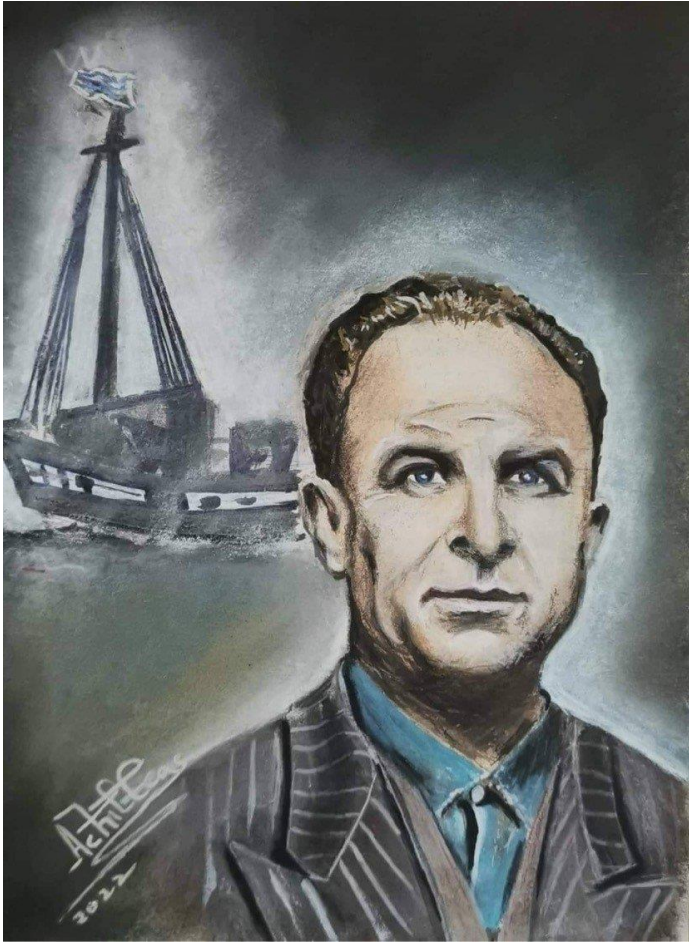
Συνελήφθη μαζί με τα άλλα μέλη της ομάδας, δικάστηκε και καταδικάστηκε στις 06/05/1955 σε 3 έτη φυλάκιση.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ (αδελφός Νικόλα Μαραγκού)

Γεννήθηκε το 1920 και νεαρός παντρεύτηκε και εγκαταστάθηκε στην Κυθραία μέχρι την Τούρκικη εισβολή, οπότε επέστρεψε με την οικογένεια του πίσω στην Πάφο. Ήταν μέλος της ΕΟΚΑ, και γνώριζε την τοποθεσία ενός των κρησφυγέτων του Αυξεντίου.

Όταν κάποιος συντοπίτης προδότης των Άγγλων κατάφερε να εισχωρήσει στις τάξεις της ΕΟΚΑ, ο Χρυσανθος ήταν αυτός που ειδοποίησε τον Αυξεντίου να φύγει να γλυτώσει.

ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΛΟΥΚΑΣ ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΣ

Πλοίαρχος Ε.Ν., Γνωστός από την δράση του κατά τον β' παγκόσμιο πόλεμο στην υπηρεσία "διαφυγών και δολιοφθορών της Εθνικής Αντίστασης". Ήρωας του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα των Κυπρίων κατά των Άγγλων (1954-1959).

Ιστορική παρέμεινε η απάντηση που έδωσε στο Αγγλικό δικαστήριο: "Ός Έλληνα έπραξα το καθήκον μου. Είχα ιεράν υποχρέωσιν να βοηθήσω τα αδέλφια μου της νήσου Κύπρου".

Η μυστική επιτροπή αγώνα Αθηνών που οργάνωσε και διεύθυνε τον αγώνα της ΕΟΚΑ, έστειλε τα καΐκια «Σειρήνη» και «Άγιος Γεώργιος» φορτωμένα όπλα και πυρομαχικά με καπετάνιο τον Ευάγγελο Κουταλιανό στα παράλια της Χλώρακας για να χρησιμοποιηθούν για την έναρξη του μεγάλου αγώνα. Σε μια από τις αποστολές, ύστερα από προδοσία το καΐκι 'Άγιος Γεώργιος» μαζί με το πλήρωμα του συνελήφθη από τους Άγγλους.

Την ομάδα των Κυπρίων αγωνιστών αποτελούσαν ο ομαδάρχης Κώστας Λεωνίδα αργότερα Παπακώστας, οι Χριστακης Εύζωνας, Κυριάκος Μαυρονικόλας, Νικόλας Μαυρονικόλας, Μιχαλάκης Παπαντωνίου, Νικόλας και Χριστόδουλος Πανταράς, και ο Σωκράτης Λοιζιδης οι οποίοι και αυτοί μαζί συνελήφθησαν.

Ο καπετάνιος Ευάγγελος Κουταλιανός από τη Σαλαμίνα Ελλάδος και οι συναγωνιστές του, γι αυτή τους τη δράση τιμούνται από φορείς και οργανώσεις της Κύπρου και της Ελλάδας.

Στη γενέτειρα του όμως Σαλαμίνα, κάθε χρόνο οι τοπικές αρχές οργανώνουν μεγάλη εκδήλωση για να τον τιμήσουν γι αυτή του τη δράση, καθώς και για τον αγώνα του εναντίον των Γερμανών στον Παγκόσμιο πόλεμο.